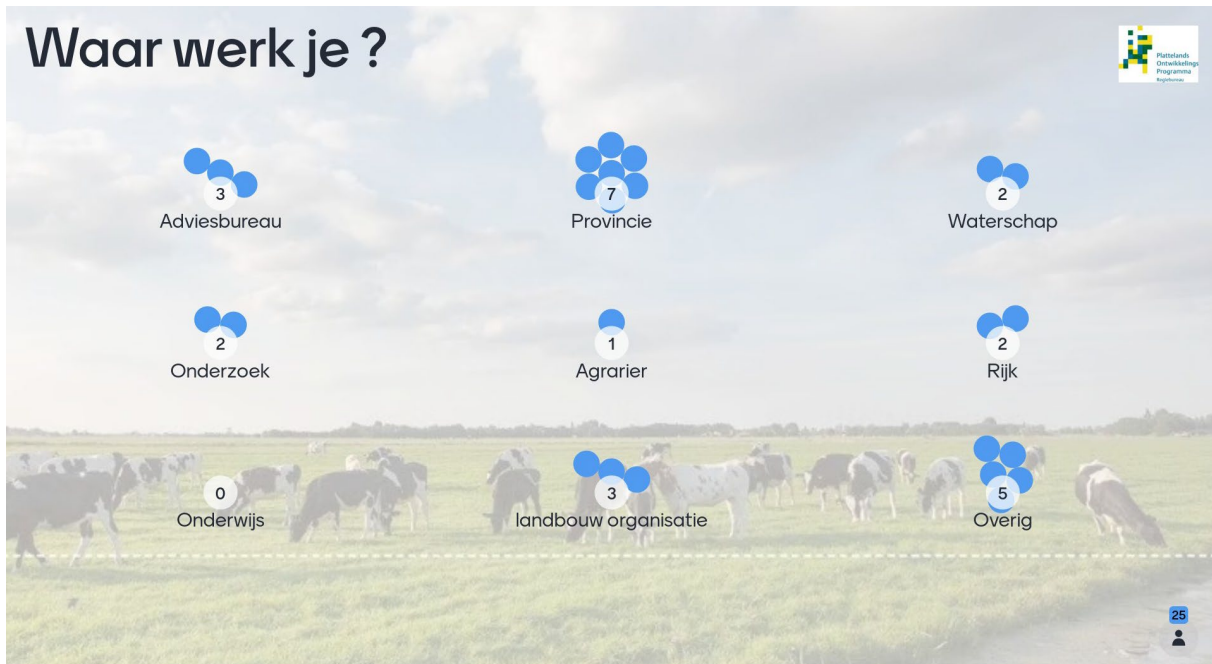

Verlag Webinar 'Context en intentie van AKIS'

Eerste Webinar uit de reeks AKIS, wat is het en wat kan je ermee?

Aan de eerste Webinar over "AKIS, wat is het en wat kan je ermee?" op 10 maart 2022 hebben ca. 50 personen deelgenomen. Onderstaande afbeelding geeft een indruk van waar deelnemers werkzaam zijn.

De term AKIS (Agrarisch Kennis en Innovatie Systeem) komt de komende jaren regelmatig voorbij. Op dit moment is voor veel mensen nog onduidelijk wat dit betekent en wat de intentie van AKIS is. Waarom hechten Europese organisaties veel belang aan deze systemen? Welke mogelijkheden worden aangeboden aan spelers in de AKIS (adviseurs, coaches, kennismakelaars, onderzoekers, docenten, etc.)? Welke nieuwe samenwerkingen en verbindingen kunnen ontstaan? Daarom hebben ZLTO, WUR, ministerie van LNV en het Regiebureau POP het initiatief genomen voor een Webinarreeks over AKIS. [De eerste Webinar van 10 maart is terug te zien via deze link.](#)

Presentaties

Peter Parea (ZLTO) gaf in zijn presentatie aan dat AKIS in Nederland sterk, maar gefragmenteerd is. Hij ging in op de noodzaak om meer samenhang in het Nederlands AKIS aan te brengen. Vanuit EU-programma's worden daar al stimulansen voor geboden. Andere belangrijke thema's voor Nederland zijn de onafhankelijkheid van de adviezen voor de praktijk en de verbetering van de (digitale) ontsluiting van kennis. Groen Kennisnet speelt daar een belangrijke rol bij en op EU-niveau [EU-Farmbook](#).

Paul Daniels (Vereniging Agrarische Bedrijfsadviseurs – VAB) toonde in zijn presentatie aan dat het agrarisch advieslandschap sterk versnipperd is. Advies in Nederland onderscheidt zich verder ten opzichte van andere Europese landen door een relatief hoog kennisniveau, innovatief, een complexe omgeving en verbonden met wereld van onderzoek en onderwijs, maar los staand. De VAB verzorgt de registratie in het Bedrijfsadviseringssysteem (BAS). Dit betreft de kwaliteitsborging en de onafhankelijkheid / onpartijdigheid van adviseurs.

Vervolgens is AKIS gezien vanuit verschillende organisaties:

- Frank van de Ven (provincie Gelderland) baseerde zijn presentatie over het AKIS van de provincie op het rapport [Op weg naar een effectief agro-innovatie-ecosysteem](#) dat door bureau Bartels is gemaakt.
- Marjon Schultinga (Agrarische Natuurvereniging Oost Groningen) vertelde waar ze informatie haalt (veelal regeling technisch van aard) en waar ze informatie brengt (op inhoud). Haar conclusie was dat kennisdelen eigenlijk nooit eenrichtingsverkeer is.
- Gido Lemmens (Adviesbureau Arvalis) gaf aan dat hij BAS-gecertificeerd is op de terreinen Natuur-inclusieve landbouw, stikstofemissies en hergebruik nutriënten. Overzichtelijk bracht hij zijn kennisomgeving in beeld.
- Iris Bouwers heeft samen met haar ouders een bedrijf met akkerbouw en varkens in Drenthe. Ze bracht in beeld welke type adviseurs bij hen op het bedrijf komt. Veelal hebben deze adviseurs een commercieel belang.

Vragen in de chat en via de Mentimeter

- *Waarom heb ik tot op heden nooit van AKIS gehoord?*
- *Dit is mijn eerste kennismaking met AKIS. jullie zijn duidelijk al heel veel verder. Wat is het startpunt van AKIS?*

AKIS omvat alle partijen die een rol spelen in het ontwikkelen en verspreiden van kennis en innovaties. De agrarische praktijk, onderzoek, onderwijs, adviseurs en allerlei NGO's zijn belangrijke actoren in het systeem. De belangrijkste spelers in het AKIS zijn uiteraard de boeren en tuinders. Zij passen de kennis en innovaties toe in hun bedrijfsvoering om in te spelen op de uitdagingen waar de landbouw voor staat.

Volgens de EU heeft Nederland een sterk AKIS, maar het speelveld is sterk versnipperd. In het Nationaal Strategisch Plan (NSP) heeft NL aangegeven wat gedaan wordt om de sterke punten te behouden en de uitdagingen aan te gaan. Met het inzetten op erkenning van onpartijdige adviseurs en activiteiten van het GLB netwerk wordt dit ingevuld. Het GLB netwerk, ondersteund door de Regie-organisatie, zal een belangrijke rol bij het verbinden van verschillende onderdelen gaan spelen (hfd. 4.4 GLB-netwerk en hfd. 8.1/8.2 AKIS strategisch GBL-plan 2021)

- *Waar / bij wie zit de regie?*
- *Wie 'levert' aan een AKIS?*
- *De dynamiek: welke factoren beïnvloeden het functioneren AKIS?*
- *Wie coördineert het een en ander?*
- *Is AKIS op een bepaalde plaats te vinden*
- *Wat maakt een AKIS gezond?*
- *Welke stappen om meer verbinding, minder fragmentatie te krijgen?*

Dit zijn allemaal wezenlijke vragen bij de aanpak van AKIS in Nederland. In de komende tijd zullen we hier samen met de actoren in AKIS antwoord op moeten vinden. Het ministerie van LNV, is het AKIS contactpunt voor de Europese Commissie (als Managing Authority van het GLB) en het Regiebureau POP heeft een verbindende en ondersteunende rol bij het AKIS. Samen nemen zij hierbij het voortouw. De Webinar-reeks "AKIS, wat is het" is een eerste activiteit vanuit het GLB - netwerk om het Nederlandse AKIS systeem te ondersteunen.

- *Wat verwachten boeren en adviseurs van provincie/Rijk/Waterschappen als het gaat over AKIS? rol, inzet etc.,*
- *Wat kan AKIS voor mij (provincieambtenaar) betekenen. Wat kunnen provincies doen om de opbouw van AKIS te versterken*

Ook deze vragen zullen we met elkaar moeten beantwoorden. Elke organisatie heeft zijn eigen AKIS-omgeving, zoals in de vier korte verhalen in deze Webinar is getoond.

- *Hoe worden boeren meer betrokken bij AKIS?*
- *Hoe AKIS kan bijdragen aan Deltaplan Agrarisch Waterbeheer en uiteindelijk de duurzaamheidsdoelstelling (waaronder KRW)?*

- *Wat is de rol van Groen Kennisnet binnen AKIS. Is er een check op datakwaliteit*
- *Hoe vindt je als boer de juiste informatie voor je bedrijfsvoering, en raak je door de vele beschikbare informatie niet verdwaald?*

Groen Kennisnet is een kennisknooppunt in Nederland dat zorgt voor het elektronisch beschikbaar stellen en de actieve verspreiding van kennis en innovaties. Hierbij werkt GKN samen met het EU FarmBook, die een zelfde doel op EU-niveau heeft. Daarnaast zijn er andere plekken waar kennis wordt verzameld en ontsloten, zoals CRKLS (akkerbouw) en Deltaplan Agrarisch Waterbeheer. In de tweede Webinar gaan we dieper in op de rol van kennisontsluiting en -verspreiding.

- *Vraag aan Paul Daniels: hoe wordt de toetsing in het BAS-register uitgevoerd*

De adviseurs die een aanvraag doen voor een bepaald aandachtsgebied, worden getoetst op zowel het aandachtsgebied (expert) en een hoog algemeen kennis- en vaardigheidsniveau (BAS-commissielid). Erkende adviseurs worden dus naast hun specialisme ook geacht een brede helicopterview te hebben.

- *Vraag aan Marjon Schultinga: hebben jullie ook een netwerk onderhoud en communicatie strategie?*

We onderhouden het netwerk niet formeel, wel vinden er regelmatig bestuurlijke/inhoudelijke uitwisselingen plaats. Communicatie strategie hebben wij recent wel ontwikkeld.

Gesprekken in de break-out rooms

Break-out room 1

- Voor een aantal mensen is AKIS een nieuw begrip. Er leven vragen als wat is het nu precies en waarom horen we nu pas van AKIS?

- AKIS is een soort infrastructuur. Je zou het kunnen vergelijken met een wegenstructuur waarbij er hoofdwegen zijn en vertakkingen naar o.a. regionale en lokale wegen. Belangrijk is dat de wegen goed op elkaar aansluiten.
- Waar de regie zit op het systeem is onduidelijk. Wie identificeert de cruciale lijntjes en wie pakt dit vervolgens op?
- Wie de regie heeft is deels ook nog een zoektocht. Het is een gezamenlijk netwerk. Wel belangrijk dat het geen eenrichtingsverkeer is. Dat informatie heen en weer gaat.
- Vergelijk het met de infrastructuur van wegen. Er zijn verschillende beheerders van de verschillende soorten wegen maar onderling moeten er ook afspraken worden gemaakt/afstemming plaatsvinden.
- AKIS is een begrip voor iets wat we al deden maar het een naam te geven helpt om beter te begrijpen hoe het werkt, waar witte vlekken zitten en hoe beter te handelen.
- We moeten oppassen AKIS te zien als doel op zich, het is een middel
- AKIS gaat zowel over het vinden van de juiste infrastructuur (bijvoorbeeld herkennen adviseur) als over kennis voor bijvoorbeeld het gewas.
- Hoe het AKIS eruit ziet verschilt per lidstaat. In Duitsland bijvoorbeeld is het heel centraal geregeld. Dat heeft voordelen (makkelijker te sturen). Maar als we in de Nederlandse situatie het netwerk goed verbinden dan kan het in potentie ook een heel goed AKIS zijn.
- Aandachtspunten: wederkerigheid, gevoel van concurrentie, kennis is ook geld, eigenaarschap data en loskoppelen kennissysteem van controlesysteem.
- De data kant en AKIS liggen dicht bij elkaar.

Break-out room 2

- Iemand verbaasde zich er over dat hij niet eerder Groen Kennisnet (GKN) gezien had, positief verrast
- In Limburg wordt Kiempunt uitgevoerd samen met GKN
- Let bij oplossingen op grondsoort: een goede actie op Limburgs zand kan zeer slecht uitpakken op een Friese kleigrond.
- Er zijn koppelingen tussen GKN en EU FarmBook in gang gezet
- De groep was toevallig samen, maar heeft sterke verbanden. Een samenhangend AKIS staat of valt bij deze contacten

Break-out room 3

- Het blijkt dat er veel verschillende soorten adviseurs zijn. Commercieel en onafhankelijk. Wat kan het BAS-register betekenen om hier duidelijkheid over te scheppen en een impuls voor de verduurzaming van de landbouw?
- Opvallend is dat het AKIS in Nederland sterk is versnipperd. Er zijn zeer veel partijen en veel loketten. Hoe zou het voor de boer makkelijker gemaakt kunnen worden om zijn/haar weg te vinden.
- Welke rol zou de provincie kunnen spelen in het AKIS-netwerk, wat betreft de fragmentatie en de verschillende type adviseurs.
- Groen Kennisnet en FARMbook kunnen een grote rol spelen bij het digitaal ontsluiten van kennis. Daarnaast is er ook een fysiek netwerk. Welke rol speelt dit netwerk bij de doorstroming van kennis naar de praktijk?

Break-out room 4

- AKIS is nog een abstract begrip: wat is het concreet? Welke spelers zijn betrokken? Quote: "Ik dacht even dat in het verkeerde feestje was binnengestapt"; iedereen leek te weten waar AKIS over gaat.

- Fragmentatie: klinkt negatief. Is fragmentatie een probleem, geeft het niet juist ook kansen?
 - o Ervaring is dat nog veel 'het wiel opnieuw wordt uitgevonden'.
 - o Bij (EU) projecten zijn de contacten tijdelijk, om bijvoorbeeld interessante dingen te weten te komen.
- "Waar in de jaren '90 met privatisering de klad is ingekomen wordt nu met DAW-achtige structuren opnieuw opgezet."
 - o In sommige provincies wordt dat samen opgezet; in elke provincie anders geregeld.
 - o Update via bijeenkomsten tussen verschillende partijen; gebeurt vooral binnen provincie, weinig tussen Rijk en provincie.
 - o "Die afstand tussen Rijk en provincie is gek".
 - o Weinig kennis over SABE in de provincie. Wie zijn de adviseurs?
- Toegang tot kennis / informatie:
 - o Tijdens zoektocht naar wat er aan kennis en initiatieven (a.d.h.v. project in provincie m.t.t. veldmissies) bleek dat er reeds bestaand onderzoek is, waar op aangehaakt kon worden.
 - o Zoektocht kost vooral veel tijd en wordt individueel gedaan.
 - o Hangt af van eigen ambitie om zelf op de hoogte te blijven: bijhouden van vakbladen bijvoorbeeld
 - o Overeenstemming deelnemers dat het eigen persoonlijke netwerk erg belangrijk is: zelf knooppunt zijn en op ander knooppunt een beroep doen. "Beetje handig met mijn netwerk omgaan om aan de juiste informatie te komen. En ik koppel dat weer terug naar mijn eigen netwerk. Veel mensen komen ook met vragen bij mij."
 - o AKIS om een startende ondernemer te ondersteunen die nog geen eigen netwerk heeft. Landbouwportalen één loket in provincie loketten interessant.
- "Zijn er geen andere mogelijkheden dan menselijke netwerken?"
 - o Groen Kennis Net biedt "droge materie".
 - o Wat zou je willen verbinden? "Voor mij relevante kennis".
 - o Digital Innovation Hubs interessant
 - o Adviseurs fungeert als kennis makelaars, ook contact makelaars om een link te leggen met Europese netwerken
 - o Netwerken en verbindingen leggen gebeurt niet alleen betaald
 - o Opleiden van trainers van innovatiemakelaars in EU. Methodologie aangepast op lokale context (EU project).
 - o Streven EU: begin bij initiatieven van boeren.